

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І
АДМІНІСТРУВАННЯ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
 Проректор з науково-педагогічної
 та навчальної роботи
 Руслан ПАПІРНИК
 « 01 » вересня 2020 року

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИКИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ**

спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійна програма	«Управління та адміністрування регіональних економічних систем»
освітній ступінь	бакалавр
форма навчання	денна
розробники	Юлія ОРЛОВСЬКА Олена КАХОВИЧ

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Особливості політики децентралізації в Україні» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», в межах якої досліджуються науково-методологічні та теоретично-практичні засади політики децентралізації, особливостей її планування, реалізації та оцінки на місцевому та державному рівнях в Україні.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			VIII	
Всього годин за навчальним планом, з них:	105	3,5	105	
Аудиторні заняття, у т.ч:	46		46	
лекції	30		30	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	16		16	
Самостійна робота, у т.ч:	59		59	
підготовка до аудиторних занять	10		10	
підготовка до контрольних заходів	11		11	
виконання курсового проекту або роботи	-		-	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	8		8	
підготовка до екзамену	30		30	
Форма підсумкового контролю			екзамен	

С.П.

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: опанування найважливіших теоретичних та практичних концепцій з планування, організації, імплементації та оцінки політики децентралізації в Україні із залученням європейського досвіду з метою набуття необхідних компетенцій, що дозволять провадити ефективно територіальне управління та оцінку результативності регіонального розвитку на засадах сталого розвитку.

Завдання дисципліни: дослідження сутності, структури та завдань політики децентралізації в Україні; встановлення причин реформування існуючої політики з виділенням її окремих структурних елементів; аналіз основних етапів перебігу реформи децентралізації в Україні з акцентуванням сильних і слабких сторін політики; дослідження ролі фінансової та бюджетної децентралізації з відповідним аналізом зміни структури фінансування регіонів України та тенденцій інвестиційних процесів; визначення ролі соціальної мобілізації як ключового фактору політики децентралізації; засвоєння основ стратегічного та оперативного планування реформ децентралізації в Україні; формування навичок залучення іноземного досвіду провадження політики децентралізації до українських реалій; встановлення ролі сталого розвитку в формуванні політики децентралізації, що має бути націлена на досягнення глобальних цілей сталого розвитку.

Пререквізити дисципліни: теоретичні знання та практичні вміння набуті під час вивчення дисциплін «Децентралізація та розвиток місцевого самоврядування», «Регіональна економіка», «Основи регіональної економічної політики», «Управління та адміністрування регіональних економічних систем».

Постреквізити дисципліни: набуті знання та вміння з дисципліни сформуєть необхідний інструментарій для успішної реалізації елементів політики децентралізації в діяльності суб'єктів державного управління та становитимуть базу для одночасного вивчення дисциплін, передбачених освітньою програмою, а саме: «Управління економічним розвитком регіонів», «Територіальні об'єднані громади в Україні», а також для успішної підготовки та захисту кваліфікаційної роботи.

Компетентності.

Інтегральна компетентність.

Спеціальні (фахові) компетенції:

СК-3. Здатність використовувати базові знання щодо основ децентралізації та місцевого самоврядування, в тому числі в аспекті реалізації реформи децентралізації в Україні

Заплановані результати навчання.

РН-20. Уміти налагодити ефективну комунікацію між суспільством та органами державної влади і місцевого самоврядування; володіти інструментами місцевого електронного врядування та реалізації можливостей реформи децентралізації.

Методи навчання:

- словесні: лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-дискусії; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;

- практичні (практична робота, ділові ігри, вирішення задач та ін.),
- наочні (ілюстрація, спостереження, демонстрація,
- відеометод (показ, пред'явлення матеріалу).

Форми навчання: фронтальні, колективні, групові, індивідуальні, аудиторні, поза аудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Теоретично-практичні засади та фінансово-соціальний механізм політики децентралізації в Україні					
Політика децентралізації в Україні: причини реформування та основні складові	8	4	2	-	2
Децентралізація в Україні: основні етапи та їх особливості	8	4	2	-	2
Місцеві фінанси та бюджетна децентралізація	8	4	2	-	2
Соціальна мобілізація як чинник ефективної політики децентралізації	8	4	2	-	2
Усього годин за змістовим модулем 1	32	16	8	-	8
Змістовий модуль 2. Планування реформ децентралізації в Україні на засадах європейського досвіду з метою досягнення глобальних цілей сталого розвитку					
Стратегічне планування місцевого розвитку на засадах децентралізації	11	4	2	-	5
Оперативне планування розвитку територій в умовах децентралізації	11	4	2	-	5
Використання досвіду ЄС в формуванні політики децентралізації в Україні	11	4	2	-	5
Досягнення цілей сталого розвитку регіонів в умовах децентралізації в Україні	10	2	2	-	6
Усього годин за змістовим модулем 2	43	14	8	-	21
Підготовка до екзамену	30	-	-	-	30
Усього годин	105	30	16	-	59

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1,2	Політика децентралізації в Україні: причини реформування та основні складові	4
3,4	Децентралізація в Україні: основні етапи та їх особливості	4
5,6	Місцеві фінанси та бюджетна децентралізація	4
7,8	Соціальна мобілізація як чинник ефективної політики децентралізації	4
9,10	Стратегічне планування місцевого розвитку на засадах децентралізації	4
11,12	Оперативне планування розвитку територій в умовах децентралізації	4

13,14	Використання досвіду ЄС в формуванні політики децентралізації в Україні	4
15	Досягнення цілей сталого розвитку регіонів в умовах децентралізації в Україні	2
Усього годин		30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Політика децентралізації в Україні: причини реформування та основні складові	2
2	Децентралізація в Україні: основні етапи та їх особливості	2
3	Місцеві фінанси та бюджетна децентралізація	2
4	Соціальна мобілізація як чинник ефективної політики децентралізації	2
5	Стратегічне планування місцевого розвитку на засадах децентралізації	2
6	Оперативне планування розвитку територій в умовах децентралізації	2
7	Використання досвіду ЄС в формуванні політики децентралізації в Україні	2
8	Досягнення цілей сталого розвитку регіонів в умовах децентралізації в Україні	2
Усього годин		16

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	10
2	Підготовка до контрольних заходів	11
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	8
	Реалізація трудових ресурсного потенціалу громад та регіонів умовах децентралізації	4
	Елементи децентралізації в правоохоронній діяльності: запит громад та інтереси держави	2
	Удосконалення законодавства про місцеві вибори	2
4	Підготовка до екзамену	30
Усього годин		59

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий, практична перевірка, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Теоретично-практичні засади та фінансово-соціальний механізм політики децентралізації в Україні

Максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка поточного контролю змістового модуля 1 складається із:

- присутності студента на всіх лекціях (1 лекційне заняття – 1 бал) – максимальна кількість – 8 балів;
- присутності студента на всіх практичних заняттях (1 практичне заняття – 1 бал) – максимальна кількість 4 балів;
- підготовки та захисту доповіді за обраною темою (максимальна кількість балів – 8 балів). Доповідь оцінюється за такою градацією балів:
 - повністю розкрито зміст теми, правильні відповіді на всі додаткові запитання – 8 балів;
 - повністю розкрито зміст теми доповіді, загалом правильні відповіді на питання, але з помилками, які стосуються базових знань з положень розкритої теми – 4-7 балів;
 - не повністю розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на більшість додаткових питань – 1-3 бали;
 - не розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на питання – 0 балів.
- контрольної роботи (максимальна кількість балів – 80 б).

Контрольна робота складається з 20 тестових завдань.

Студент отримує по 2 бали за правильну відповідь на кожне з тестових питань, або 0 балів в разі неправильної відповіді (максимальна кількість балів за правильні відповіді на всі тестові питання – 80 балів).

Змістовий модуль 2. Планування реформ децентралізації в Україні на засадах європейського досвіду з метою досягнення глобальних цілей сталого розвитку

Максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка поточного контролю змістового модуля 2 складається із:

- присутності студента на всіх лекціях (1 лекційне заняття – 1 бал) – максимальна кількість – 7 балів;
- присутності студента на всіх практичних заняттях (1 практичне заняття – 1 бал) – максимальна кількість 4 бали;
- підготовки та захисту доповіді за обраною темою (максимальна кількість балів – 9 балів). Доповідь оцінюється за такою градацією балів:
 - повністю розкрито зміст теми, правильні відповіді на всі додаткові запитання – 9 балів;
 - повністю розкрито зміст теми доповіді, загалом правильні відповіді на питання, але з помилками, які стосуються базових знань з положень розкритої теми – 4-8 балів;
 - не повністю розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на більшість додаткових питань – 1-3 балів;
 - не розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на питання – 0 балів.
- контрольної роботи в письмовій формі (максимальна кількість балів – 80 б).

Контрольна робота складається з 20 тестових завдань.

Студент отримує по 2 бали за правильну відповідь на кожне з тестових питань, або 0 балів в разі неправильної відповіді (максимальна кількість балів за правильні відповіді на всі тестові питання – 80 балів).

Екзамен. Навчальним планом з дисципліни «Особливості політики децентралізації в Україні» передбачено складання екзамену. Екзаменаційний білет складається з 20 тестових

питань. Студент отримує по 5 балів за правильну відповідь на кожне з тестових питань, або 0 балів в разі неправильної відповіді (максимальна кількість балів за тестові питання – 100 балів). Загальна максимальна кількість балів за екзаменаційну роботу – 100 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Особливості політики децентралізації в Україні» визначається як середньоарифметична за змістовим модулем 1, змістовим модулем 2 та екзаменом.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента, прозорість оцінювання, інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Середовище в аудиторії є дружнім, відкритим до конструктивної критики. Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин. Студенти мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту Академії. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять: студент має право відпрацювати пропущені заняття. Кожне пропущене лекційне заняття відпрацьовується методом усного опитування з основних положень теми. Відповідно за кожне відпрацьоване лекційне заняття студент отримує 1 бал. Можливим є одночасне опитування з декількох пропущених занять. Практичні заняття відпрацьовуються методом підготовки реферативної роботи за темою, яка узгоджується з викладачем відповідно до тематики пропущених практичних занять. Робота оцінюється в межах кількості балів за пропущені практичні заняття.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д.) студенти повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. / [Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2020. – 153 с.
2. Зміст, принципи та мета реформи з децентралізації (посібник для суддів, які розглядають спори, пов'язані із оскарженнями процесів добровільного об'єднання та приєднання територіальних громад). Київ. – 2019. – 40 с.
3. ОБСЄ. Робота з конфліктами в громадах у процесі децентралізації методичний посібник. – Київ. – 2020. – 65 с.
4. Василик Т. П. Абетка децентралізації. Об'єднання громад. Практичний посібник. – Шепетівка. – 2016. – 283 с.
5. Децентралізація та ефективне місцеве самоврядування: навчальний посібник для посадовців місцевих та регіональних органів влади та фахівців з розвитку місцевого самоврядування. Київ: ПРООН/МПВСР. – 2007. – 269 с.
6. Бондарук Т.Г. Місьцеве самоврядування та його фінансове забезпечення в Україні / Т.Г. Бондарук ; НАН України ; Інст екон. та прогнозув. – К.: 2009. – 608 с.
7. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія». – 2012. – 128 с.
8. Ткачук А. Місьцеве самоврядування та децентралізація. Практичний посібник / [Ткачук А.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія». – 2012. – 120 с.
9. Гарнець О., Гончарук О., Дмитрук Н., Ткачук А. Децентралізація в Україні: соціологічний погляд / [О. Гарнець, О. Гончарук, Н. Дмитрук, А. Ткачук – К.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2013. – 160 с.
10. Ю. Ганущак Реформа територіальної організації влади / [Ю. Ганущак – К.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2013. – 160 с.

Допоміжна

1. Овчаренко Т. Модель фінансового менеджменту в умовах переходу до середньострокового бюджетного планування у територіальній громаді. – Київ. – 2020. – 124 с.
2. Ганущак Ю. Місьцеві бюджети. Практичний посібник / [Ганущак Ю.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія». – 2012. – 30 с.
3. Берданова О., Фишко Є. Оперативне планування реалізації стратегії територіального розвитку: Практичний посібник / [Берданова О., Фишко Є.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 48 с.
4. Тимошук В. Адміністративні послуги: Посібник / [В. Тимошук]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 104 с.
5. Банчук О. Запобігання і протидія корупції в органах місцевого самоврядування. Практичний посібник / [Банчук Олександр]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 88 с.

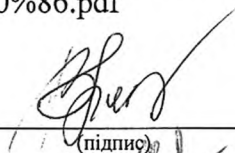
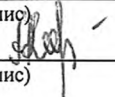
6. Підгаєць П., Бригілевич І. Система управління якістю як інструмент вдосконалення діяльності органу місцевого самоврядування. Методичний посібник / [Підгаєць П., Бригілевич І. – К.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 134 с.
7. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України. Практичний посібник / [Чемерис А.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 80 с.
8. Куйбіда Р., Руда Т., Лиско Г., Школик А. Що треба знати службовцям місцевого самоврядування про суди: Практичний посібник для керівників органів місцевого самоврядування та юридичних служб / [Куйбіда Р., Руда Т., Лиско Г., Школик А.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 112 с.
9. Бригілевич В., Когут Г., Швець В., Шишко В., Щодра О. Реформування системи управління житловою нерухомістю міста. Практичний посібник / [За заг. ред. Бригілевича В. // Бригілевич В., Когут Г., Швець В., Шишко В., Щодра О.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 104 с.

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт з питань реформ децентралізації в Україні. URL: <https://decentralization.gov.ua/>
2. Європейська хартія місцевого самоврядування: Міжнародний документ від 15.10.1985 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_036.
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні». Офіційний вісник України. 2014. № 30. С. 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>
4. Закон України від 28.12.2014 № 79-VIII «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин». Відомості Верховної Ради України. 2015. № 12. С. 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-19#Text>
5. Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Відомості Верховної Ради України. 2015. № 13. С. 734. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
6. Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні». Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII «Про співробітництво територіальних громад». Відомості Верховної Ради України. 2014. № 34. С. 2544. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>
8. Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII «Про засади державної регіональної політики». Відомості Верховної Ради України. 2015. № 13. С. 721. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
9. Міністерство розвитку громад та територій України. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування. 2020. С. 28. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/593/%D0%9C%D0%BE%D0%BDi%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3__10.09.2020.pdf

10. Міністерство фінансів України. Статистичний збірник «Бюджет України 2019». 2020. Київ. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/2_Budget_of_Ukraine_2019_\(for_website\)%20\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2_Budget_of_Ukraine_2019_(for_website)%20(1).pdf)
11. Державна служба статистики України. Статистичний збірник «Регіони України 2019. Частина II». 2020. Київ. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/12/Reg_U%20%D0%86%D0%86.pdf

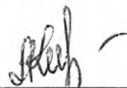
Розробники _____

(підпис)

(підпис)

(Юлія ОРЛОВСЬКА)

(Олена КАХОВИЧ)

Гарант освітньої програми _____

(підпис)

(Олена КАХОВИЧ)

Силабус затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол від 31 «серпня» 2020 року № 1